

Opgave 4 Buienradar voor boeven

Bij deze opgave horen de teksten 5 tot en met 7 uit het bronnenboekje.

Inleiding

In mei 2017 presenteerde de Nationale Politie de eerste resultaten van experimenten met het zogenaamde Criminaliteits Anticipatie Systeem (CAS). CAS berekent op basis van onder andere aangiften en statistieken van het CBS waar en wanneer een verhoogde kans op bepaalde soorten criminaliteit bestaat. Deze ‘buienradar voor boeven’ is een voorbeeld van een nieuwe trend die *predictive policing* heet: het voorspellen van misdaad op basis van grote hoeveelheden data (tekst 5).

Het inzetten van CAS zou de effectiviteit van het politiewerk kunnen vergroten, maar leidt ook tot kritiek (tekst 6).

In de Amerikaanse staat Pennsylvania werd een jaar eerder al aan een andere vorm van computergestuurde kansberekening gewerkt: een systeem dat de kans voorspelt dat een veroordeelde crimineel in de toekomst opnieuw in de fout gaat (tekst 7).

Lees de regels 1 tot en met 26 van tekst 5.

Zowel de wijze waarop CAS criminaliteit voorspelt als de wijze waarop de politie op deze resultaten inspeelt, sluit aan bij een van de theorieën ter verklaring van criminaliteit.

- 4p 18
- Welke theorie wordt hier bedoeld?
 - Omschrijf deze theorie aan de hand van de drie factoren die bepalend zijn voor de mate van criminaliteit.
 - Leg uit dat de wijze waarop CAS **criminaliteit voorspelt**, aansluit bij een van de drie factoren van deze theorie.
 - Leg uit dat de wijze waarop de politie op de **resultaten** van CAS **inspeelt**, aansluit bij een van de drie factoren van deze theorie.

Maak gebruik van de regels 1 tot en met 26 van tekst 5.

- 3p 19
- Leg uit dat de oververtegenwoordiging van mensen met een lage maatschappelijke positie in de geregistreerde criminaliteit door het gebruik van CAS verder zou kunnen toenemen (self-fulfilling prophecy). Betrek in je uitleg:
- een kenmerk van het type criminaliteit waarbij leden van deze groep oververtegenwoordigd zijn;
 - een gegeven uit de regels 1 tot en met 26 van tekst 5.

Lees de regels 27 tot en met 39 van tekst 5.

CAS wordt onder andere 'gevoerd' met cijfers uit politiestatistieken. Het systeem wordt niet gebruikt om voorspellingen te doen over delicten zoals moord.

In het geval van moord en doodslag zijn politiestatistieken waarschijnlijk ... **(1)** ... als bron om uitspraken te doen over het aantal van deze delicten in een bepaalde wijk in een bepaalde periode. Omdat deze delicten relatief weinig voorkomen, kunnen de uitkomsten echter niet als ... **(2)** ... worden beschouwd.

- 4p **20**
- Leg uit welk begrip ingevuld moet worden bij **(1)**: betrouwbaar of generaliseerbaar. Betrek in je uitleg een omschrijving van dit begrip.
 - Leg uit welk begrip ingevuld moet worden bij **(2)**: betrouwbaar of generaliseerbaar. Betrek in je uitleg een omschrijving van dit begrip.

Maak gebruik van tekst 5.

Bij criminaliteitsbestrijding door de overheid kunnen we onderscheid maken tussen preventie en repressie.

- 2p **21**
- Leg uit met behulp van een gegeven uit tekst 5 dat in de inzet van CAS beide begrippen te herkennen zijn.

Lees de regels 1 tot en met 40 van tekst 6.

Het voorbeeld van Rienks illustreert dat in de discussie over 'predictive policing' een dilemma van de rechtsstaat een rol speelt.

- 4p **22**
- Noem en omschrijf de twee belangen/begrippen die in dit dilemma tegenover elkaar staan.
 - Leg uit dat deze belangen/begrippen op gespannen voet kunnen staan wanneer predictive policing wordt ingezet om drugscriminaliteit op te sporen. Betrek in je uitleg per belang/begrip een (ander) gegeven uit de regels 1 tot en met 40 van tekst 6.

Lees de regels 41 tot en met 62 van tekst 6.

In predictive policing herkent Marc Schuilenburg de bredere verschuiving (binnen de opsporing) van daad naar intentie.

- 2p **23**
- Beschrijf een andere ontwikkeling binnen de opsporing waarin deze verschuiving ook zichtbaar is. Geef hiervan een voorbeeld.

Lees tekst 7.

In het denken over straf kunnen twee soorten theorieën onderscheiden worden: de absolute theorieën en de relatieve theorieën.

- 3p **24**
- Beschrijf het verschil tussen beide soorten theorieën en leg vervolgens uit bij welk van de twee theorieën het experiment uit tekst 7 meer aansluit.

Opgave 4 Buienradar voor boeven

tekst 5

Misdadigheid voorspellen, het kan echt

Het is géén ‘glazen bol’, volgens de Nationale Politie. Toch probeert een nieuw computersysteem (CAS) de plaats en het tijdstip van zakken-
5 rollerij, straatroof, geweld, diefstal en bedrijfsinbraken vooraf te voorspellen. Maandag presenteerde de politie resultaten van pilots in ondermeer Hoorn, Enschede, Groningen
10 en Den Haag.

Het systeem gebruikt data, héél veel data, om daarmee bijvoorbeeld woninginbraken te voorspellen. CAS wordt onder andere ‘gevoerd’ met
15 informatie uit aangiften en gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Bij deze laatste bron gaat het bijvoorbeeld om informatie over het aantal uitkeringen per
20 wijk, leeftijden, geslacht en gezins-

samenstellingen. Computerberekeningen bepalen vervolgens waar en wanneer de politie een verhoogde kans op criminaliteit kan verwachten.

25 De politie speelt daarop in door extra te surveilleren in die wijken.

Moord niet

CAS legt als het ware een raster over een wijk, met ‘vakjes’ van 125 bij 125
30 meter. Als een vakje rood is, voorspelt CAS problemen zoals een straatroof. Het systeem doet voorspellingen binnen tijdslots van maximaal vier uur.

35 Hoe meer gegevens het systeem heeft, hoe slimmer het voorspelt. Moord komt te weinig voor om er met big data goede voorspellingen over te doen.

naar: NRC Handelsblad, 16 mei 2017

tekst 6

Predictive policing: Buienradar voor boeven

Oud-politiemedewerker Rienks schreef voor de politieacademie het boek *Predictive Policing: Kansen voor een veiligere toekomst.*

5 “Predictive policing kan ons een hele hoop ellende besparen. Er zitten natuurlijk allerlei haken en ogen aan, maar als je vertrouwen hebt in de modellen en ze goed toetst, dan kun
10 je een hoop narigheid voorkomen.”

Die haken en ogen, daar heeft Rienks nog een leuk verhaal over. Door gegevens over kentekens en reispatronen te combineren kan de
15 politie sinds 2011 auto’s opsporen waarvan de kans statistisch gezien groot is dat er drugs mee gesmokkeld worden. Die aanpak werpt zijn vruchten af: door de controle te
20 focussen op de voertuigen die de computer aanwijst, is het aantal gevonden grammen heroïne per gecontroleerd voertuig gestegen van 5 naar 1027. Rienks: “Het werkt erg
25 goed, maar het gaat ook weleens mis.” Zo kon het dat een poos geleden een verdachte auto op de snelweg in de buurt van Rotterdam met veel toeters en bellen werd
30 klemgereden. De bestuurder bleek geen drugssmokkelaar, maar een geschokte oudere dame die net een

sputje voor haar poedel had gehaald. Haar pas aangeschafte
35 tweedehands auto was, zo werd later duidelijk, van een smokkelaar geweest. Het nummerbord stond daarom nog in het systeem. De route die ze die dag reed, paste toevallig
40 precies in een verdacht reispatroon.

(...) Er wordt steeds meer gemeten en gedeeld, niet in de laatste plaats dankzij smartphones en sociale media. Het valt te verwachten dat
45 daar, nu voorspellingstechniek royaal voorhanden is, alleen maar meer gebruik van gemaakt zal worden.

Het sluipende gevaar is wat de WRR ‘datadeterminisme’ noemt. Het risico
50 dat individuen worden beoordeeld op basis van wat statistisch gezien aanneemelijk is dat ze gaan doen, in plaats van wat ze feitelijk gedaan hebben. Universitair docent criminologie Marc Schuilenburg heeft er een andere, meer dramatische term voor: ‘de gedachtenpolitie’ – een politieorganisatie meer gericht op intentie dan op de daad zelf. Deze
55 verschuiving naar intentie is volgens Schuilenburg deel van een bredere ontwikkeling. (...)

naar: De Groene Amsterdammer, 8 juni 2016

tekst 7

Experiment Pennsylvania

De Amerikaanse staat Pennsylvania werkt momenteel aan een systeem dat rechters helpt bij het bepalen van de strafmaat. Op basis van onder
5 meer iemands criminele verleden (eerdere arrestaties en veroordelingen), geslacht, leeftijd en postcode wordt een voorspelling gedaan over

zijn toekomstige wandaden. Is de
10 kans statistisch gezien groot dat een dader ooit opnieuw een vergrijp pleegt, dan kan hij bij voorbaat extra zwaar gestraft worden. Andersom kan een dader aan wie een hemels-
15 blauwe toekomst wordt toegedicht strafvermindering krijgen.

naar: De Groene Amsterdammer, 8 juni 2016